

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

-обавезна садржина- свака рубрика мора бити попуњена

(сви подаци уписују се у одговарајућу рубрику, а назив и место рубрике не могу се мењати или изоставити)

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ
<p>1. Датум и орган који је именовao комисију</p> <p>06.11-09.11. 2020. Наставно-научно веће и Филозофског факултета у Новом Саду</p> <p>2. Састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назива уже научне области за коју је изабран у звање, датума избора у звање и назив факултета, установе у којој је члан комисије запослен:</p> <p>Др Жељко Милановић, ванредни професор за ужу научну област Српска и јужнословенске књижевности са теоријом књижевности, 18.07.2018, Филозофски факултет у Новом Саду (председник комисије)</p> <p>Др Бојан Јовић, научни саветник за ужу научну област Општа књижевност са теоријом књижевности 27.03.2013, Институт за књижевност и уметност у Београду (члан комисије)</p> <p>Др Сава Дамјанов, редовни професор за ужу научну област Српска и јужнословенске књижевности са теоријом књижевности, 16.11. 2006, Филозофски факултет у Новом Саду (ментор)</p>
II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ
<p>1. Име, име једног родитеља, презиме: Маријана (Милета) Терић</p> <p>2. Датум рођења, општина, држава: 17. 11. 1986. Никшић, Црна Гора</p> <p>3. Назив факултета, назив студијског програма дипломских академских студија – мастер и стечени стручни назив: Филозофски факултет у Никшићу, Српски језик и јужнословенске књижевности – Српски језик и јужнословенске књижевности, Степен магистра (Ма), Српски</p>

језик и јужнословенске књижевности

4. Година уписа на докторске студије и назив студијског програма докторских студија: Интердисциплинарне докторске студије у области друштвено-хуманистичких наука, година уписа 2016/2017.
5. Назив факултета, назив магистарске тезе, научна област и датум одбране: Филозофски факултет у Никшићу, „Фантастика у роману *Унутрашња страна ветра* Милорада Павића“, наука о књижевности, 25. 10. 2013.

6. Научна област из које је стечено академско звање магистра наука: наука о књижевности

III НАСЛОВ ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ: *Рецепција фантастике у југословенским књижевностима (1945–1990)*

IV ПРЕГЛЕД ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Навести кратак садржај са назнаком броја страна, поглавља, слика, шема, графикона и сл.

Докторска дисертација подразумева компаративно изучавање фантастичке литературе у хрватској, српској, црногорској, босанскохерцеговачкој и македонској књижевности, односно књижевности на простору бивше Југославије са изузетком словеначке књижевности, чија дела због непознавања језика (а слабије превођености) остају ван видокруга истраживања. Будући да је реч о књижевностима које су биле у врло интензивним додирима и прожимању, а делиле су геопоетички простор и културну историју, избор књижевних дела која припадају феномену фантастике везан је за ауторе сличних поетичких тежњи, који се посматрају кроз призму савремених теоријских парадигми и анализирају у интеркултуралном контексту европског, али и светског цивилизацијског контекста. Докторска дисертација садржи четрнаест поглавља, 239 страна и 280 референци-фуснота.

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Као што се већ из самога садржаја види, колегиница Терић у центар научноистраживачке пажње ставља књижевну фантастику која се неговала у југословенским литературама друге половине 20.века: европски и светски интеркултурални контекст подразумева креативну рецепцију страних фантастичких парадигми у делима наших писаца тога времена. Будући да се на простору бивше Југославије појављује књижевност која поштује поменуте, иновативне фантастичке парадигме (најчешће постмодерне провенијенције) и третира их најчешће у краћим прозним текстовима, у раду се издвајају остварења најзначајнијих писаца (по кандидаткињиној валоризацији!), а њиховом упоредном анализом указује се на поетичке сличности у организацији текста као и у језичко-стилским аспектима. Теоријским проучавањем фантастике у делима одабраних аутора дефинише се неколико типолошких образаца ове литерарне праксе и истичу њихове функције у обликовању наративних светова, при чему се истовремено анализира како такве фикционалне структуре реализују тзв. илузију веродостојности и специфично дејство на читаоце. Осим тога, упоредна анализа дела јасно описује рецепцију фантастике у тадашњим југословенским књижевностима, проналазећи бројне иновацијске импулсе настале под утицајем светске књижевности (а који нису увек везани за саму фантастику!). Докторанткиња с правом истиче да је фантастика тада већ била глобално веома популаран жанр, што је, несумњиво, покренуло многе литерарне путеве мање познате или сасвим непознате југословенској читалачкој публици тога периода.

У контексту претходно реченог, посебно су интересантна и релевантна поглавља „Хиспаноамеричка фантастична литература“ (стр.76-94) где кандидаткиња показује колико је Хорхе Луис Борхес утицао на нашу литерарну сцену друге половине 20. века и „Фантастичка књижевност-књижевнотеоријска сагледавања“ (стр.62-76) у којем истиче континуитет и иновације на уметничком пољу које изучава. Наравно, поглавља у којима даје појединачне прегледе фантастичких токова и репрезентативних аутора у појединим националним књижевностима бивше Југославије (српској, хрватској и т.д) такође су прегледна и инспиративна по увидима која пружају.

Колегиница Маријана Терић је у својој дисертацији на најбољи могући начин показала колико значајне увиде рецепцијско-теоријски модел може понудити у реактуализацији и ревалоризацији неких феномена коју су неправедно скрајнути или вредносно омаловажени. Конкретно, у овом случају докторска дисертација која је пред нама упозорава да се савремени литерарни токови код нас не могу у целости разумети без увида у фантастику као уметничко-језичку теорију и праксу, али да и дела многих наших најважнијих писаца из последњих деценија 20. века такође пуно дугују читалачком и креативно-писатељском искуству фантастике.

VI СПИСАК НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА КОЈИ СУ ОБЈАВЉЕНИ ИЛИ ПРИХВАЋЕНИ ЗА ОБЈАВЉИВАЊЕ НА ОСНОВУ РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА У ОКВИРУ РАДА НА ДОКТОРСКОЈ ДИСЕРТАЦИЈИ

Таксативно навести називе радова, где и када су објављени. Прво навести најмање један рад објављен или прихваћен за објављивање у часопису са СЦИ листе односно са листе министарства надлежног за науку када су у питању друштвено-хуманистичке науке. У случају радова прихваћених за објављивање, таксативно навести називе радова, где и када ће бити објављени и приложити потврду о томе.

- Терић, М. (2013). Рецепција текста и смисаоне новине у фантастички обликованој Унутрашњој страни ветра Милорада Павића. *Serbian Studies Research*, год. 4, бр. 3, 97–108.
- Терић, М. (2014). „Дефинисање фантастике у јужнословенској књижевности. Милорад Павић као творац постмодерне фантастике“. *Лингуа Монтенегрина*, бр. 14, 215–234.
- Терић, М. (2016). *Унутрашња страна времена*. Факултет за црногорски језик и књижевност: Цетиње.
- Терић, М. (2018). „У потрази за идентитетом (Игра стварности и фантастике у роману Аура Карлоса Фуентеса)“. У: Пауновић, З.–Милановић, Ж. (уред.) (2018). *Контексти* (зборник радова с научне конференције). Нови Сад: Филозофски факултет Универзитета у Новом Саду. 159–171.
- Терић, М. (2018). „Фантастички роман Владана Деснице“, *Visnyk of the Lviv University, Series Philology, Issue 69, Croatian Studies*, Иван Франко Национал Университету оф Лвив. 191–196.
- Терић, М. (2019). „Структура романа-клепсидра и фантастички дискурс у дјелу Милорада Павића Унутрашња страна ветра“. *Задарски филолошки дани 7, Задар*. 265–283.
- Терић, М. (2019). „Фантастика у дјелима писаца српског предромантизма“ (Вргови нестварног Саве Дамјанова) // *Рецепција и тумачења-фантастуки литерације: Фантазмату ауторске и идее епоки*, Гдањск, 2018. У: Ајдачић Д. (уред.) (2019) *О српској књижевној фантастици* (тематски зборник), Алма. 250–262.
- Терић, М. (2020). „Улога читаоца у процесу тумачења књижевног текста“. *Васпитање и образовање*. Завод за уџбенике и наставна средства: Подгорица.
- Терић, М. (2020). „Миодраг Булатовић, писац поремећене равнотеже свијета“. *Матица*, год. XXI, број 83, Подгорица: Графо Бале, 183–201.

VII ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

Из претходно реченог, није тешко закључити који су најважнији резултати ове докторске дисертације: они пре свега почивају на интерпретацији и ревалоризацији фантастичког дискурса у југословенским књижевностима између 1945 и 1990. Дуго је у науци о књижевности код нас фантастика маргинализована или чак сматрана за (полу)тривијални жанр, али је кандидаткиња показала да је она и те како релевантна код наших водећих писаца, једнако као што је у истом периоду била и у европском и светском контексту. Закључци које је колегиница Терић презентовала указују на фантастику као моменат који је садржавао респектабилан иновацијски потенцијал али и приближавао југословенске литературе тада најактуелнијим, постмодерним токовима. Такође, паралелна рецепција у нашој критици модернизовала је и осавремењивала њу саму, чему је у прилог ишло и интензивно превођење аутора и теоретичара којима је фантастички дискурс био примаран. После ове докторске дисертације и увида које доноси, наука о књижевности дефинитивно ће морати да уважи књижевну фантастику као једну од важних и препознатљивих одредницу водећих токова наше литературе у другој половини XX века, те да јој сходно томе и приступа.

VIII ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА

Експлицитно навести позитивну или негативну оцену начина приказа и тумачења резултата истраживања.

Може се рећи да је начин приказивања и тумачења апсолутно примерен теми, при чему посебну вредност видимо у томе што је кандидаткиња складно укомпоновала саму грађу и научни апарат, тако да је рад писан компетентно и акрибично, а истовремено атрактивно за читање (што је иначе ретка врлина у науци о књижевности). У том смислу приступ и интерпретације колегинице Маријане Терић можемо оценити **НАЈПОЗИТИВНИЈЕ**

IX КОНАЧНА ОЦЕНА ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Експлицитно навести да ли дисертација јесте или није написана у складу са наведеним образложењем, као и да ли она садржи или не садржи све битне елементе. Дати јасне, прецизне и концизне одговоре на 3. и 4. питање:

1. Да ли је дисертација написана у складу са образложењем наведеним у пријави теме

ДА

2. Да ли дисертација садржи све битне елементе

ДА

3. По чему је дисертација оригиналан допринос науци

Ова докторска дисертација представља оригиналан допринос науци о књижевности (посебно славистици!) већ самом чињеницом да изнова «открива» и

<p>реафирмише фантастички дискурс негован у југословенским књижевностима 1945-1990. У том смислу њена истраживања придружују се најређим подухватима у које се упуштала наша критика и историографија: смелим уласцима у ново читање традиције и покушајима – онолико колико је то утемељено и могуће! – проширивања и промене њене официјелне (стереотипне) слике. Увиди до којих је кандидаткиња дошла убудуће ће бити незаобилазни у проучавању југословенских књижевности друге половине XX века, као и у промишљању нашег укупног литерарног и теоријског наслеђа.</p>
<p>4. Недостаци дисертације и њихов утицај на резултат истраживања Дисертација НЕМА недостатака</p>
<p>X ПРЕДЛОГ:</p>
<p>На основу укупне оцене дисертације, комисија предлаже:</p>
<ul style="list-style-type: none"> - да се докторска дисертација прихвати, а кандидату одобри одбрана ДА - да се докторска дисертација враћа кандидату на дораду (да се допуни односно измени) или - да се докторска дисертација одбија

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

Др Желько Милановић, ванредни професор

Др Бојан Јовић, научни саветник

Др Сава Дамјанов, редовни професор

НАПОМЕНА: Члан комисије који не жели да потпише извештај јер се не слаже са мишљењем већине чланова комисије, дужан је да унесе у извештај образложење односно разлоге због којих не жели да потпише извештај.